

Enligt sändlista

Bildande av Kallåns naturreservat i Ydre kommun samt fastställande av skötselplan för naturreservatet

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken ett område inom fastigheten Aggebo 1:1 som naturreservat med syfte, föreskrifter och skötselplan enligt nedan. Naturreservatets gräns är markerad på bifogad karta, bilaga 1.

Naturreservatets namn ska vara Kallån.

Syftet med reservatet

Syftet med Kallåns naturreservat är att bevara och vårda ett mycket värdefullt vattendrag med hög vattenkvalitet, hög andel naturliga strömpartier, påtaglig källpåverkan och värdefull fauna och flora samt omgivande strandzoner med våtmarker, sumpskogar och andra strandskogar med stor biologisk mångfald. Biotoperna i ån och strandzonen samt naturvärden knutna till våtmarkerna, sump- och strandskogarna ska skyddas och förstärkas för att ge förutsättningar för bevarande av ekosystem med hög artrikedom och livskraftiga bestånd av hotade, sällsynta och hänsynskrävande arter. Med stor hänsyn till naturmiljön ska besökare ges möjlighet att se och uppleva områdets typiska livsmiljöer och arter.

Syftet med naturreservatet ska nås genom att negativ mänsklig påverkan på vattenmiljöerna minimeras, omgivande skogar undantas från skogsbruk och våtmarker skyddas från alla former av ingrepp. De terrestra naturmiljöerna i reservatet ska i huvudsak utvecklas genom intern dynamik. I begränsad omfattning kommer skötselåtgärder utföras för att återställa områden med planterade träd till naturliga kantzoner med död ved. För att möjliggöra en förbättring av livsmiljön i vattendraget kan följande åtgärder bli aktuella; biotopvård av bottenmiljöer, åtgärder för att återställa påverkade områdets hydrologi och borttagande av vandringshinder. Med dessa åtgärder säkras så långt som möjligt naturtyper och livsmiljöer för de hotade, sällsynta och hänsynskrävande arterna och därigenom möjligheten för deras fortlevnad. För att nå syftet för friluftslivet kan anordningar för besökare bli aktuella.

Föreskrifter

A. Med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken, om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet, är det, utöver vad som annars gäller, inte tillåtet att:

1. bedriva täkt, gräva, schakta, spränga, borra, plöja, muddra, utfylla, dämna eller utföra annan mekanisk bearbetning i mark eller vatten;
2. framföra motordrivna fordon annat än på befintliga vägar enligt beslutskartan. Undantag gäller för fyrhjuling eller motsvarande fordon vid uttransport av fällt vilt;
3. anlägga brygga eller fast anöppningsanordning för farkost utöver underhåll av befintliga tillåtna anordningar;
4. anlägga väg, campingplats eller uppställningsplats för fordon, båtar eller andra farkoster;
5. uppföra torn, mast, antenn, vindkraftverk, byggnad eller annan anläggning;
6. uppföra ledning i luft, mark eller vatten;
7. anordna upplag;
8. tillföra växtnäringsämnen eller jordförbättringsmedel, använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, tillföra kalk eller andra mineralämnen;
9. avverka, gallra, röja, så, plantera, markbereda eller utföra annan skogsbruksåtgärd, ta bort eller upparbeta dött träd eller delar av träd eller vindfällor;
10. bedriva fiskodling eller aquakultur av något slag.

Dessutom är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

11. anlägga led, bro eller spång;
12. plantera in eller sätta ut växt- eller djurarter.

B. För att tillgodose syftet med reservatet förpliktar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken ägare, att utan ytterligare ersättning, och innehavare av särskild rätt till fastigheterna tåla att följande åtgärder vidtas inom reservatet:

1. utmärkning av, och information om, reservatet;

2. biotopvårdande åtgärder i ån såsom biotopvård av bottenmiljöer, åtgärder för att återställa påverkade områdets hydrologi och borttagande av vandringshinder vilket syftar till att återställa eller kompensera tidigare mänsklig påverkan;
 3. åtgärder för att återställa områden med planterade träd till naturliga kantzoner med död ved;
 4. iordningställande av parkeringsplats(er) uppförande av informationstavlor, eventuell utplacering av bord, bänkar och spänger samt markering av stigar.
 5. dokumentation i form av uppföljning av reservatets utveckling av naturvärden, effekter av skötselåtgärder samt inventering av områdets naturvärden.
-

C. Med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, föreskriver Länsstyrelsen om rätten att färdas och vistas inom reservatet, att det utöver vad som annars gäller, inte är tillåtet att:

1. störa vattenföringen i ån eller flytta grus, sten eller block i åfåran;
2. samla ved, bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar;
3. plocka hela eller delar av mossor, lavar eller vedsvampar;
4. störa eller skada djurlivet undantaget jakt och fiske som får bedrivas i naturreservatet;
5. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning genom att borra, spränga, gräva, rista, hacka eller måla;
6. sätta upp tavla, skylt, affisch, snitsla spår eller liknande anordningar.

Dessutom är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd

7. anordna större tävlingar eller bedriva lägerverksamhet;
8. utföra sådan vetenskaplig undersökning eller enstaka studie som kan leda till skada eller annan negativ påverkan på växt- eller djurlivet.

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som Länsstyrelsen utser, att utföra de åtgärder som behövs för reservatets vård och skötsel och som framgår av föreskrifter B1-5. Föreskrifterna under C ska inte utgöra hinder för att fånga in ryggradslösa djur genom hävning eller plockning och i samband med det ta enstaka individer för artbestämning.

Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för skötsel av befintliga anläggningar, efter samråd med Länsstyrelsen, enligt servitut och avtal så som;

Inom ramen för reservatets övriga föreskrifter får tre diken, från åkermark som ligger på fastigheten Aggebo 1:1 direkt söder om Bäckstugan, underhållsrensas till tidigare djup, bredd och läge.

Skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken fastställer Länsstyrelsen de mål och riktlinjer som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen, bilaga 2.

Förvaltare för naturreservatet ska vara Länsstyrelsen Östergötland.

Skäl för beslutet

Kallån rinner från Solbergasjön i södra delen av Ydre kommun och ansluter strax söder om Österbymo samhälle till den mycket värdefulla Bulsjöån. Kallån är klassad som ett nationellt värdefullt vattendrag med mycket höga naturvärden knutna främst till vattenmiljön men även till naturliga omgivande skogs- och våtmarksmiljöer.

Kallån består till övervägande del av strömmande vattenmiljöer med hög naturlighet. Partier med stor källpåverkan finns också i och utmed vattendraget bland annat i den södra delen där ån rinner i en djup ravin. Vid bottenfaunainventering har faunan varit artrik (ca 50 taxa) och bland annat har de två rödlistade nattsländearterna *Crunoecia irrorata* och *Beraea maura* påträffats, samt flera mindre vanliga arter. Vattendraget har en ovanligt tydlig källpåverkan vilket brukar vara vanligt för vattendrag som hyser nämnda rödlistade arter, källpåverkan är också orsaken till att vattendraget kallas för just Kallån. Källpåverkan ger tillsammans med relativt liten påverkan goda levnadsmiljöer för en rik bottenfauna, rik kryptogamflora och hög mångfald. Delar av vattendraget och dess närmiljö är klassad som skoglig nyckelbiotop och stora delar av vattendraget utgör limnisk nyckelbiotop.

Exempel på skogsområden med höga naturvärden som omger Kallån är gammal granskog, svämlövskog, gransumpskog och källpåverkad mark med rik kryptogamflora där arter som dunmossa, purpurvitmossa, knoppvitmossa, filtrundmossa och brandpraktmossa går att finna.

Förutom de mycket höga naturvärdena finns det även kulturhistoriska värden i området. Till exempel finns det en fornlämning i form av en stenvalvbro över Kallån (Sund 185:1).

Lämplig användning av markområde

Enligt 1 kap. 1 § miljöbalken ska densamma tillämpas så att bland annat värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas och den biologiska mångfalden bevaras.

Länsstyrelsen har, i enlighet med 3 kap. miljöbalken, prövat och funnit att bildandet av Kallåns naturreservat är förenligt med en, från allmän synpunkt, lämplig

användning av markområdet och att beslutet inte strider mot gällande kommunal översiktsplan.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att bildandet av Kallåns naturreservat inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Konsekvensutredning av påverkan av beslutet på allemansrätten

Länsstyrelsen ska enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, i den omfattning det behövs, göra en konsekvensutredning av hur allemansrätten påverkas genom beslutet om naturreservat. Länsstyrelsen gör bedömningen att naturreservatsbildningen inte medför negativa konsekvenser för vistelse och färd i naturreservatet. Ordningföreskrifterna ska samtidigt leda till att reservatets syfte uppnås.

Miljö kvalitetsmål och ekosystemtjänster

Bildandet av Kallåns naturreservat är en del av uppfyllandet av miljö kvalitetsmålen levande sjöar och vattendrag, levande skogar samt ett rikt växt- och djurliv om vilket Sveriges riksdag och regering beslutat. Länsstyrelsen bedömer att Kallåns naturreservat bidrar med flera olika ekosystemtjänster tack vare bevarande av biologisk mångfald och varierande miljöer med ett antal strukturer, som är basen för många ekosystemtjänster. Exempel på ekosystemtjänster från den limniska miljön är utspädning av näringsämnen och föroreningar, rening, nedbrytning och lagring av ämnen. Ån bidrar även till upprätthållande av livscyklar genom olika livsmiljöer som fyller funktion av lek- bo-, skydds- och rastplatser. Skogsmiljöerna som omger Kallån fungerar även de som livsmiljö men även som energikälla, klimatanläggning och reningsverk. Bevarandet av en variation av livsmiljöer och en hög biologisk mångfald bidrar dessutom till ett landskap som är bättre rustat för klimatförändringar.

Ärendets handläggning

Dokumentation

De mycket höga naturvärdena inom Kallåns naturreservat dokumenterades i samband med bland annat biotopkarteringar av ån under åren 2001, 2007 och 2015. Bottenfaunan har undersökts under 2004 och 2008. Delar av åns närmiljö är klassad som skogliga nyckelbiotoper av Skogsstyrelsen. Under 2015 gjordes en utredning med förslag på biotopförbättrande åtgärder i Kallån.

Reservatsbildning

Reservatet har stakats ut och mätts in av Lantmäteriet. En värdering av området genomfördes av Värderingsbyrån i samråd med markägarna och på uppdrag av Länsstyrelsen. Därefter förhandlade Länsstyrelsen med markägaren och kom överens om ekonomisk ersättning för intrånget i markanvändningen som blir konsekvens av naturreservatsbildningen. Beslut om utbetalning av ekonomisk ersättning har tagits av Naturvårdsverket 3 mars 2014. Länsstyrelsen har tagit kontakt med fler markägare runt Kallån i syfte att i kommande beslut skydda en längre sträcka av ån.

Remissyttranden

Förslaget remitterades till Reinhold Bruzell, Ydre kommun, Skogsstyrelsen, Riksantikvarieämbetet, Sveriges Geologiska Undersökningar (SGU) och Naturskyddsföreningen i Kinda Ydre.

Ydre kommun, SGU och Skogsstyrelsen har svarat på remissen. Ydre kommun har inget att invända mot bildande av naturreservatet. SGU har inga synpunkter på naturreservatet. Skogsstyrelsen har meddelat att man avstår av resursskäl att lämna yttrande i ärendet.

Hur man överklagar,

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljö- och energidepartementet, se bilaga 3. Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse om beslutet var införd i ortstidning.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft utom föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, avd C, vilka gäller omedelbart.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har, förutom undertecknade, funktionschef Emma Hagström, länsjurist Karin Fridell, samhällsplanerare Per-Olof Remmare samt antikvarie Mattias Schönbeck deltagit.

Kristina Zetterström
Länsråd

Linnea Holmstrand
Byrådirektör

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Hur man överklagar

Sändlista

Reinhold Bruzell, Kulla Solglimt, 590 39 Kisa

Naturvårdsverket, registrator@naturvardsverket.se

Havs- och vattenmyndigheten, havochvatten@havochvatten.se

Ydre kommun, 570 60 Österbymo

Skogsstyrelsen, Östergötlands distrikt, Datalinjen 1, 583 30 Linköping

Riksantikvarieämbetet, registrator@raa.se

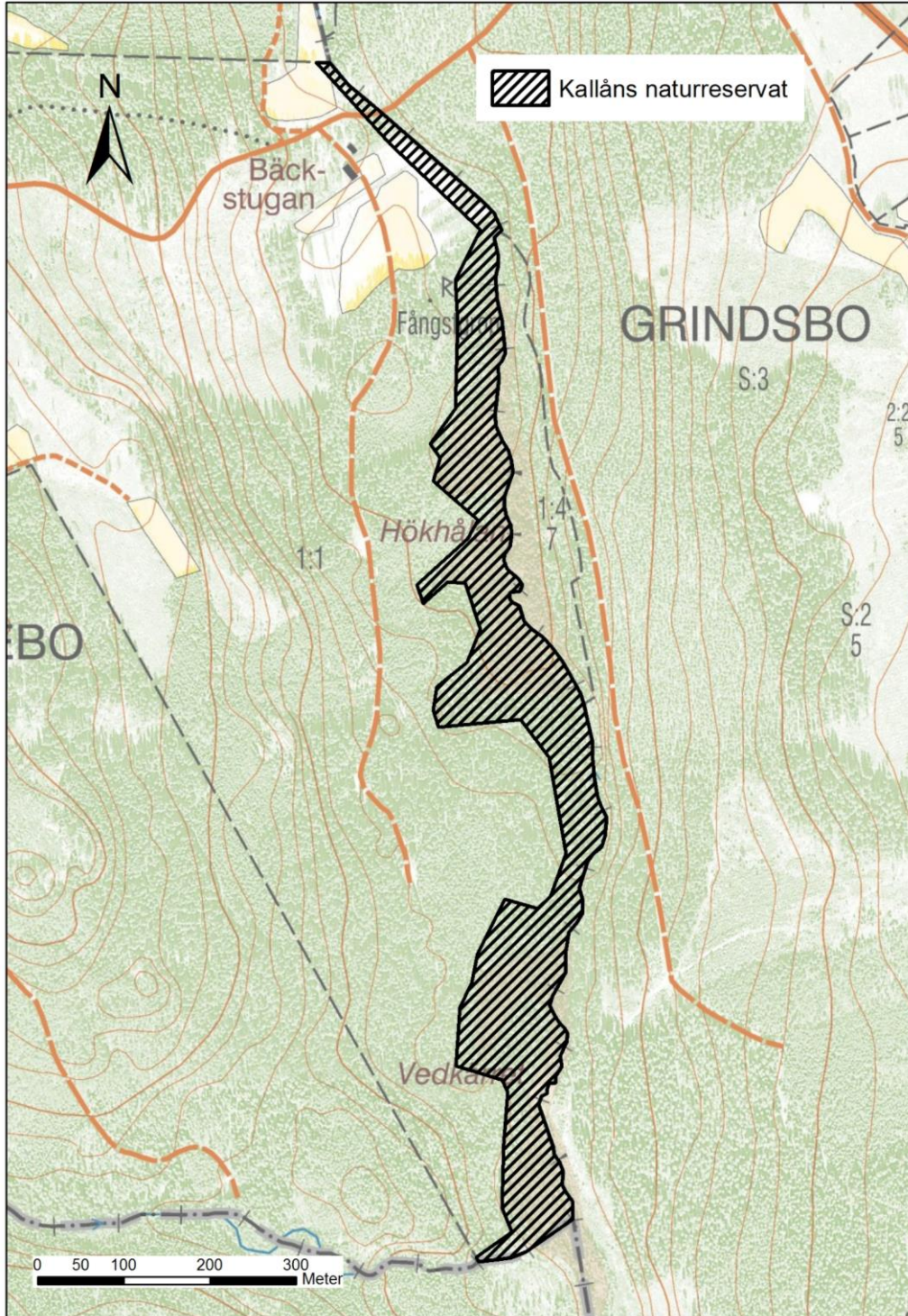
Sveriges Geologiska Undersökningar (SGU), stockholm@sgu.se

Naturskyddsföreningen i Kinda Ydre, att Hans Karlsson, Säby Sockenstuga 1, 573 93
Tranås

Intern sändlista

Reservatsförvaltningen, Magnus Melander

Bilaga 1. Reservatskarta

Snedstreckat område beläget ca 5 km sydväst om Österbymo, Östergötland, utgör Kallåns naturreservat.
© Bakgrundskartor Lantmäteriet.

Karta tillhörande Länsstyrelsens beslut för Kallåns naturreservat beslutat 19 december 2016.
Objektsnummer (NVR-id) 2045862, dnr 511-1386-12.